

TALHA APAK

Yeminli Mali Müşavir (YMM)
talha.apak@paradergi.com.tr

Kur farkları, KDV yönüyle yıllardır tartışmalıydı. Danıştay'ın aleyhte verdiği karar tartışmaları hararetlendirmişti. Nihayet, torba yasayla lehe oluşan kur farklarının KDV'ye tabi tutulması zorunlu hale geldi...

Kur farkları artık KDV'ye tabi

PARA Dergisi'nin 2018/43 sayısında, "Kur farkının vergisi de var" başlıklı yazımızda, Danıştay'ın, "kur farklarının KDV matrahına dahil edilmemesi gerektiği" yönünde verdiği karar sonrası, kur farklarının KDV'ye tabi olup olmadığı yönündeki tartışmaların yeniden gündeme geldiğini ve bu tartışmaların artık son bulması açısından yasal bir düzenlemeye ihtiyaç olduğunu yazmıştık. Nihayet, 18 Ocak 2019 Tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 7161 Sayılı Vergi Kanunları İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile bundan böyle, kur farklarının KDV'ye tabi tutulması zorunlu hale geldi.

KUR FARKI NEDİR, NASIL OLUŞUR?

Kur farkı, en basit tanımıyla dövizin değişik kurlardan ulusal paraya çevrilmesi sonucu ortaya çıkan fark olarak ifade ediliyor. Bu fark, kurun düşüş veya yükselişine bağlı olarak kimisi için kazanç, kimisi için ise kayıp olarak meydana gelebiliyor. Bu durum bireyleri sadece paralarının değer kaybı veya kazancı olarak ilgilendirmekteyken, ticari işletmeleri ise kayıp veya kazanç dışında vergisel boyutu da ilgilendiriyor.

Kur farkının vergisi olur mu demeyin. Ticari işletmelerde satış sonrası lehe (gelir olarak) oluşan kur farkları, kurum kazancına dahil edilerek hem Kurumlar Vergisi (KV) hem de Katma Değer Vergisi'ne (KDV) tabi tutuluyor. Bu durumda KV yönünden herhangi bir tartışma bulunmuyordu ancak, KDV yönünden 30 yılı aşkın süredir haksız bir uygulamadır diye eleştirilmeye ve tartışılmaya devam ediliyordu.

Ticari işletmelerde, döviz cinsinden yabancı paralarla yapılan işlemler sonucu, alacakları karşılığı döviz girer; borçları karşılığı ise döviz cinsinden borçlanırlar.

Mal veya hizmet teslimi sonucu, işletmelerin aktifinde yer alan döviz cinsinden nakitleri veya alacakları ile pasifinde yer alan dövizli borçlarının Vergi Usul Kanunu'na (VUK) göre değerlemeye tabi tutulması zorunludur. Bunun sonucu olarak kurların yükselmesi halinde, aktifler lehe, pasifler ise aleyhe bir sonuç doğurur. Lehe olan kısım gelir yazılmalı, aleyhe olan kısım ise gider yazılmalıdır. Dolayısıyla, kur gelirleri vergi matrahını artırmış, kur gideri ise vergi matrahını azaltmış oluyor.

YENİ DÜZENLEME

18 Ocak 2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 7161 Sayılı Vergi Kanunları İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde

Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 3065 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine "fiyat farkı" ibaresinden sonra gelmek üzere "kur farkı" ibaresi eklendi. Buna göre, bundan böyle, kur farklarının KDV'ye tabi tutulması zorunlu hale gelmiş bulunuyor. Dolayısıyla, 18.01.2018 tarihinden itibaren yapılacak kur farkı ödemelerinin faturaya bağlanarak matraha dahil edilmesi gerekiyor. Bu durumda, yurtiçi teslimlerde oluşan kur farkları için mükelleflerin kur farkına konu işlem bedeli üzerinden KDV hesaplamaları gerekiyor. Bedelin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak ödenmesi işlemlerinde, bedelin kısmen veya tamamen sonradan tahsili halinde ortaya çıkan kur farkının matrahın bir unsuru olarak faturalandırılması ve vergilendirilmesi sağlanmış oluyor. KDV matrahına dahil edilecek hususlar, döviz cinsinden veya dövize endeksli bir mal veya hizmet teslimi sonucu alacağın sonradan tahsili halinde, geçen süre ile sınırlı olmak üzere meydana gelen kur farklarıdır. Ancak geçici vergi dönemi sonları ile yıl sonlarında aktifte veya pasifte yer alan yabancı paraların (dövizli mevcutlar veya borçların) VUK'a göre yapılacak kur değerlemesi sonucu ortaya çıkan kur farkları KDV'ye tabi değil.

ELEŞTİRİLER DE VAR

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın ilgili tebliği yakında yayımlaması bekleniyor. Yeni düzenlemeye ilişkin bazı eleştiriler de bulunuyor. Şöyle ki...

■ Bugüne kadar KDV'ye tabi olduğu yönünde devamlı fatura düzenleyip KDV ödeyen mükellefler ile hiç fatura düzenlemeyip KDV beyan etmeyen mükellefler arasında bir haksızlığa yol açtığı.

■ Bundan böyle düzenlenecek faturalarda KDV'nin iç yüzdeye göre mi, dış yüzdeye göre mi hesaplanacağı konusu çıkacak tebliğ ile netleşmeli.

■ Fatura düzenlenmesi halinde KDV oranının ne olacağı konusu da netleşmeli.

Sonuç olarak, finansal piyasalardaki çalkantılar sonucu TL'nin yabancı paralar karşısında yaşadığı değer kaybı, bazı işletmelerde kayba, bazı işletmelerde ise kazanca yol açtı. Bu kayıp/kazancın vergisel boyutu bir yük olarak gündeme geldi.

Bu haftaki yazımızı iyi bir haberle bitirmiş olalım. Bilindiği gibi, 2018'i yüksek sayılabilecek bir enflasyon rakamı (Y1-ÜFE yüzde 27.01 TÜFE yüzde 16.33) ile kapattık. Torba Kanun'a yapılan ilave madde ile bundan böyle kira artışları TÜFE'ye göre yapılacak. Dolayısıyla, 2019'da kira artışları yüzde 16.33'ü geçemeyecek.